

Kära JH Gille-medlemmar!

I år har vi vårsammankomsten ovanligt tidigt. Detta beror till största delen på att bokningarna av lokaler på våren är intensiv. Hoppas ändå att det kommer att vara vackert vårväder med åtminstone lite värme även på kvällen.

Vi är väldigt glada att Östersunds Frank Sinatra, **Bertil Englund**, har möjlighet att komma och sjunga för oss i vår. Med sig har han också en duktig ackompanjator. Jag minns Bertil från vårfesterna i Högre Allmänna Läroverkets aula, då han sjöng för elever och lärare. Då var han en person man fick beundra på avstånd. Själv hade jag inte åldern inne att få delta i skoldansen i gympaladan efteråt, men min syster var alltid där. Bertil

gick så småningom vidare i karriären och syntes även på bioduken. Vi blev glatt överraskade när vi fick klart för oss att han fortfarande uppträder.

Glädjande är också att årsmötet bestämde att årsavgiften förblir oförändrad även i år, 100 kr/person. Vi är tacksamma om vi får in de pengarna så snart som möjligt, helst senast 1 juni.

I år gick hembygdsstipendiet till en kulturpersonlighet, nämligen den synnerligen begåvade violinisten Bengt-Erik Norlén. Stipendiet planeras att delas ut i samband med Ovikenveckan i början av juli.

Vi önskar er alla en skön sommar och missa inte det gyllene tillfället att få lyssna till Bertil Englund!

Eva

Bengt-Erik Norlén årets hembygdsstipendiat

Bengt-Erik Norlén är en av Jämtlands läns absolut främsta violinister. Han har spelat i och varit ledare för flera orkestrar i och utanför Jämtland, bl.a. för Ovikens kammarorkester. Han är en av initiativtagarna till musikveckorna i Oviken och primus motor i den kommitté som planerar musikveckorna. På Gillets 65-årsfest uppträdde han med ett briljant fiolspel, då tillsammans med Olle Hemmingsson.

I år pågår Ovikens musikvecka 1-9 juli och startar med konserten "En hyllning till Peterson-Berger" den 1 juli i Ovikens nya kyrka. PB föddes ju för 150 år sedan och dog för 75 år sedan.

Vi återkommer med reportage om stipendieutdelningen.

En jämtländsk raritet

POM, programmet för odlad mångfald, är Sveriges nationella insats för att långsiktigt bevara och nyttja våra kulturväxter och deras vilda släktingar.

Poppius är en av de vanligaste och mest odlade pimpinellrosorna i Sverige och under POMs inventeringar har fem tidigare okända 'Poppius'-hybrider påträffats, alla i Jämtland, Härjedalen och västra Ångermanland. En av dem är 'Vaplan' som lätt känns igen på de vita och fyllda blommorna samt de glandelhåriga blombottnarna och nyponen. 'Vaplan' kan mycket väl vara en spontan hybrid med 'Frösö' (frösörosen), som bl.a. har vita enkla blommor och glandler på blombottnen och nyponen.

'Vaplan' har endast påträffats på en enda växtplats. Fyndplatsen är idag en övergiven industritomt i

jämtländska Vaplan, Krokoms kommun. Tomten ligger invid Faxån på dess sydvästra sida och i direkt anslutning till och nordost om Kustvägen. På tomten låg Waplans Mekaniska verkstad. Rosorna växte i en rabatt invid gavelväggen av det före detta kontorshuset, som revs på 1970-talet.

Ingen vet idag när rosen planterades vid kontorshuset och varifrån plantorna kom

'Vaplan' påminner om 'Poppius' vad gäller det allmänna intrycket, som buskarnas storlek och form och bladens karaktärer. På fyndplatsen bildar den ett större bestånd. Grenverket är 1 m högt och beskärs sannolikt årligen, åtminstone delvis, av väghållaren. Den fryser i regel inte alls tillbaka på fyndplatsen under vintern. I provodlingen på Fredriksdal blir den mer än 3 m hög. Blommorna är vanligen 5-7 cm i diameter, först nästan bollformade och slutligen skålformade. Antalet kronblad är vanligen 15-20. Doften är svag till medelstark och kryddig med inslag av harts.

Källa: POM

Det är vi som styr och ställer i Gillet:

Ordförande Eva Hjelm (327291), evahjelm@bahnhof.se **Vice ordförande** och **Sekreterare** Stefan Halvarsson (468065), stefan.halvarsson1@comhem.se **Skattmästare** Bengt Hjelm (327291), bengthjelm@bahnhof.se **Gillevårdar** Elisabet Eriksson (429616), elisabet_er@outlook.com, Gertrud Nordell (429330), gertrud.nordell@telia.com **Bibliotekarie** Stellan Karlsson (525270), stellan.karlsson@tele2.se **Redaktör och hemsidesansvarig** Jan Enger (323240), jan@enger.se

Hemsida: www.jhgille.se e-post: info@jhgille.se Plusgiro: 39 30 09-6

PROTOKOLL
fört vid årsmöte med Jämtlands-Härjedalens Gille den 12 mars
2017 å Pensionisternas hus, Storgatan 11 i Upsala

§ 1 Hälsade orlstyrarna Eva Hjelm de närvarande välkomna, och förklarade årsmötet öppnat.

§ 2 Till mötesordförande utsågs Mats O. Karlsson, och att föra protokollet Stefan Halvarsson.

§ 3 Att justera protokollet ävensom utgöra tjänsteförrättande rösträknare utsågs Evert Wallström och Karl Eric Ericson.

§ 4 Den till medlemmarna i god tid genom såväl e-post som i annan ordning utsända Avisen med däri intagna kallelse och dagordning erhöll årsmötets gillande, vadan kallelseförfarandet godkändes.

§ 5 Styrelsens verksamhetsberättelse lades med godkännande ad acta.

§ 6 Den ekonomiska berättelsen godkändes och adactalades.

§ 7 Revisorernas berättelse upplästes av Gertrud Öhagen, vilken berättelse ävenså godkändes.

§ 8 På förslag av revisorerna beviljades styrelsen ansvarsfrihet för den reviderade perioden.

§ 9 Resultat- och balansräkningen fastställdes. Beslöts att årets överskott om 3.347 kr skulle överföras till Gillets hembygdsfond, som del i att denna inför 2018 ska komma att uppgå till minst 10.000 kr.

§ 10 Årsavgiften för 2017

Årsmötet beslöt att behålla nuvarande årsavgift på status quo, således oförändrat en avgift om 100 kr per medlem.

§ 11 Till Gillets orlstyrar, d.v.s. ordförande, omvaldes Eva Hjelm. Omval skedde desslikes av styrelseledamöterna Jan Enger, Elisabet Eriksson, Stefan Halvarsson, Bengt Hjelm, Stellan Karlsson och Gertrud Nordell.

§ 12 Till ordinarie revisor omvaldes Håkan Hardenborg, sammankallande. Till ny ordinarie revisor valdes Evert Wallström. Omval skedde av Björn Sundin som revisorssuppleant.

§ 13 Årsmötet omvalde till valberedare Ando Sundelin och Bertil Segerström.

§ 14 2017 års av styrelsen upprättade verksamhetsplan med årsmöte innevarande dag och i övrig del av året vårfest, surströmming och förjulskafe, godkändes.

§ 15 Det timade val av hembygdsstipendiat för 2017. Denna gång erfordrades endast en omröstning, vilken klart och entydigt visade att Bengt-Erik Norlén, Oviken, erhållit majoriteten av rösterna. Som tidigare är stipendiebeloppet 5.000 kr.

§ 16 Med tack till Gillets funktionärer förklarade mötesordföranden årsmötet avslutat.

Ut supra:

Stefan Halvarsson

Mats O. Karlsson

Justeras:

Evert Wallström

Karl Eric Ericson

Orlstyrar Eva Hjelm och Birgitta Nordenman

Jämtlandssången sjungs

Glöm inte att betala in årsavgiften 100 kronor per medlem på Gillets plusgiro 39 30 09-6. Vi ser gärna att du betalar senast 1 juni.

Manade och därtill, genom i Avisen och måhända även eljest, livligt påhejade och uppmuntrade, hade denna söndag, omtrennt med början klockan tre e.m., ett fyrtiotal deltagare infunnit sig i akt och mening att å Pensionisternas Hus, Storgatan 11 i Upsala, delta i Gillets årsmötesförhandlingar med efterföljande föredrag och andra aktiviteter, varom nedan omförmäles.

Om årsmötets förhandlingar är i sig inte mycket att här nämna, annat än att verksamhets- och ekonomisk berättelse godtogs, att styrelsen för sin förvaltning beviljades ansvarsfrihet, att årsavgiften bestämdes till oförändrat 100 kr per medlem, att styrelsens och valberedningens ledamöter omvaldes – således inga ändringar i dessa delar -, men att Ewert Wallström nyvaldes som ordinarie revisor efter Gertrud Öhagen. Efter en snabbt genomförd omröstning, denna gång utan behov av utslagsomgång, utsågs också Bengt-Erik Norlén, känd fiolist från Oviken, till Gillets hembygdsstipendiat för 2017. Därmed kunde mötesordstyrarn Mats O. Karlsson avsluta årsmötet.

Det följdes av ett föredrag betitlat ”Lotten von Kraemer, en kämpe i motvind”, till elektriska ljusbilder framfört av Gillets medlem, Birgitta Nordenman. Här om relateras följande.

Lotten, eller Charlotta som var hennes dopnamn, föddes 1828 å Nedre Manilla i Stockholm. Föräldrarna var Maria Charlotta Söderberg och Robert Fredrik von Kraemer. Han kom från Finland, hade militär bakgrund som major, deltog i 1813-1814 års fälttåg i bl.a. Tyskland, och blev 1830 landshövding i Upsala län. Familjen, med även Lottens fyra syskon, flyttade då till Upsala. Här kom hon redan tidigt i kontakt med diverse kulturpersonligheter, såsom Geijer, Atterbom, Gunnar Wennerberg, och fick del av musikaliska intryck från exempelvis studentsångare, Hornboskapen (bildad 1843) och konserter, teater och dans var vanligt förekommande inslag i hennes vardag.

På 1840-talet drabbades Lotten av scharlakansfeber och som följd härav tinitus och en hörselnedsättning som hon fick dras med resten av sitt liv. Det hindrade henne dock inte från att leva ett högst utåtriktat liv, präglad av allehanda aktiviteter, inte minst i form av utrikesresor i Europa, från 1840- och in på 1870-talet; bl.a. var hon 1857 till Dublin, där hon besökte Oscar Wildes far William Wilde.

Inte minst teater låg henne varmt om hjärtat. Hon ägnade sig med stor intensitet åt amatörteater för egen del, men deltog även i en del uppsättningar å Upsala stadsteater; bl.a. i Jane Ayre (efter den klassiska engelska romanen från 1847 av Charlotte Brontë). En annan teater hon ägnade sitt intresse var Château Barowiak i Upsala, uppförd 1840 – den revs förresten 1939.

Lotten ägnade sig också åt en hel del skrivande och författande; 1863 kom hennes första diktsamling. I övrigt skrev hon bl.a. reseskildringar, om överklassens vardag, om religiösa ämnen och inte minst fredsfrågor. 1877-1879 var hon huvudredaktör för tidskriften Vår tid, i vilken t.o.m. Oscar II medverkade. Annat som hon starkt engagerade sig i var att stödja kvinnors jämställd-

het, rättigheter och möjligheter i olika sammanhang.

Om hennes eget familjeliv vet man att hon aldrig blev gift. Men hon ska ha varit i hemlighet trolovad från 1855 med Sten Johan Stenberg, en docent i estetik. Han pratade uteslutande engelska med Lotten, och försökte ihärdigt förmå henne att sluta med sina ”aktiviteter”, att överge sina ideal och ambitioner. Förmodligen inte minst på grund av det fick hon omsider nog av honom, och 1870 bröt hon förlovningen.

1871 instiftade Lotten en stipendiefond för kvinnliga medicine studerande, och för fondens uppbyggnad och insamlande av medel ordnade hon ”sociala spektakel”. Fadern Robert von Kraemer dog 1880. Lotten kom att få ärva en hel del pengar. För dem köpte hon en fastighet på Villagatan å Östermalm i Stockholm. Hon kom med åren att bli alltmer filantropiskt inriktad, med finansiering av diverse reformprojekt. Själv levde hon med tiden alltmer spartanskt; hon betraktades omsider som ett tragiskt original och en ”trasfröken”.

Lotten fick inga barn. Hon upprättade testamente, inte bara ett, utan i slutändan ungefär 30 olika versioner, avseende hur med hennes efterlämnade, långt ifrån oansenliga förmögenhet förfaras skulle. I en version, årgång 1910, förordnade hon om instiftandet av det litterära Samfundet De Nio, givetvis med ty följande ekonomiska anslag. Detta testamente kom att från andra håll – andra pretenderer – klandras och vålla en flerårig tvist, ändå att Lotten som en säkerhetsåtgärd inför urkundens upprättande via ypperlig rättslig elit fått sin mentala status om full tillräknelighet etc vederbörligt intygad. Men det hjälpte inte – det hela slutade med att Samfundet De Nio gick miste om halva kapitalet.

Nämnda samfund existerar alltjämt, och delar årligen ut ett antal priser. Bland tidigare ledamöter kan nämnas Selma Lagerlöf, Karin Boye och Astrid Lindgren. En nuvarande ledamot är Kerstin Ekman.

Lotten von Kraemer dog 1912. Hon är begravd på Upsala gamla kyrkogård. Hennes imposanta gravvård är väl värd ett besökande.

Om sammankomsten i övrigt må nämnas den goda smörgåstårten, och att det infördes ett nytt lotterisystem med träpinnar och träbrickor, vilket sist nämna, synnerligast för idel högvinsttagare, synes ha till god belåtenhet utfallit.

Stefan Halvarsson

Bilder från årsmötet finns på www.jhgille.se

Kommande aktiviteter

Vårfest fredagen den 12 maj

Surströmmingsfest fredagen den 15 september

Förjulskafe lördagen den 2 december

I år är det Peterson-Berger jubileum. Testa dina PB-kunskaper här.

PB var inte född i Jämtland, utan i

1. Ångermanland X. Dalsland 2. Västerbotten

PB var fruktad musikkritiker. I vilken tidning?

1. Svenska Dagbladet X. Dagens Nyheter 2. Stockholmstidningen

Ett av följande verk är inte skrivet av PB. Vilket?

1. Same Ätnam X. Pastoralsviten 2. Arnljot

Hur många symfonier skrev PB?

1. Tre X. Fyra 2. Fem

PB var betagen i det jämtländska landskapet. När gjorde han sina första jämtlandsvandringar?

1. 1885 X. 1889 2. 1893

Jämtlandssångens text är ju författad av PB. När publicerades den?

1. 1921 X. 1926 2. 1931

Om vem skrev PB att "...han som musiker hittills icke behöft i djupare grad intressera sig och väl knappast heller intresserat sig för någon annan musik än sin egen."

1. Hugo Alfvén X. Wilhelm Stenhammar 2. Lars-Erik Larsson

Rätt rad: 1X2XX1

*Vårmöte i Bergsbrunna bygdegård
fredagen den 12 maj 2017 kl 18:30*

**Bergsbrunna villaväg 24. Buss 20, hållplats Backmovägen
Ett antal parkeringsplatser finns på bygdegården**

**Sångaren och artisten från Östersund
Bertil Englund underhåller oss**

*Sedan undfägnas vi en vårsupé till en kostnad av 250 kr
Betala gärna in kostnaden i förväg på vårt plusgiro 39 30 09-6*

Anmälan till Elisabet Eriksson, gillevard@jhgille.se
eller tel. 018-42 96 16 senast 5 maj